

РЕКОМЕНДАЦІЇ

слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань молоді і спорту на тему: «Шляхи вдосконалення розвитку спорту ветеранів війни»

м. Київ

2 жовтня 2024 р.

Учасники слухань на тему: «Шляхи вдосконалення розвитку спорту ветеранів війни», що відбулися 2 жовтня 2024 року зазначають, що питання соціальної, психологічної, медичної та фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни має стратегічне значення для нашої країни. Держава зобов'язана допомогти ветеранам адаптуватися до цивільного життя, відновити своє здоров'я, яке вони втратили захищаючи незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Спорт ветеранів війни має розглядатися як один із ключових засобів довготривалої реабілітації та відновлення ветеранів війни. Безперечно, основна увага при проведенні відповідних спортивних змагань має приділятися ветеранам війни, які отримали травми (ураження), проте мають проводитися спортивні змагання і для ветеранів війни, які не мають серйозних травм чи уражень.

Сформовано нормативно-правову базу розвитку спорту ветеранів війни. Ще у серпні 2020 року Указом Президента України затверджено Національну стратегію розвитку системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни. У лютому 2022 року Верховна Рада України ухвалила розроблений членами Комітету з питань молоді і спорту Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни. Щорічно приймаються розпорядження Кабінету Міністрів України стосовно організації та забезпечення підготовки збірної команди України та її участі у відповідному році в міжнародних спортивних змаганнях «Ігри Нескорених».

На сьогоднішній день основна увага приділяється забезпеченню участі ветеранів війни у міжнародних спортивних змаганнях. При цьому спорт ветеранів війни досі не має належної підтримки з боку місцевих органів виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, проводиться недостатньо спортивних змагань та спортивних заходів для ветеранів війни на місцевому і регіональному рівні. Відсутня належна координація і взаємодія між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та спортивними федераціями.

Водночас останнім часом відбуваються суттєві зрушення у розвитку спорту ветеранів війни. Міністерством у справах ветеранів України підготовлено проект Закону про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни, який суттєво розширює функції цього

Міністерства щодо розвитку спорту ветеранів війни та уточнює визначення спорту ветеранів війни.

У червні цього року у місті Вінниця проведено засідання «круглого столу» щодо розвитку спорту ветеранів за участю Вінницької обласної військової адміністрації, територіальних громад, громадських об'єднань ветеранів війни та громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості, на якому були визначені шляхи вдосконалення розвитку спорту ветеранів війни у Вінницькій області. 11 жовтня відбувся аналогічний захід в Івано-Франківській області. Збільшується кількість спортивних змагань та спортивних заходів, в яких беруть участь ветерани війни.

Міністерством молоді та спорту України вживаються заходи щодо розвитку адаптивного спорту, зокрема, розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту» (реєстр. № 9485).

Проте, ще до ухвалення відповідного Закону, до фізкультурно-оздоровчих заходів, які проводяться у рамках соціального проекту «Активні парки – локації здорової України», Всеукраїнським центром фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та центрами фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у регіонах України протягом 2024 року забезпечено залучення близько 40 тисяч осіб/відвідувань з числа ветеранів війни. Також, в рамках цього соціального проекту як пілотні проекти реалізуються фізкультурно-оздоровчі заходи «Активні парки – Нестримні», спрямовані на відновлення загального фізичного стану, зміцнення психічного здоров'я, соціальну взаємодію, об'єднання у згуртовану спільноту ветеранів війни, осіб з інвалідністю внаслідок війни через заняття фізичною культурою і спортом. На сьогоднішній день у різних регіонах України вже функціонує 79 адаптивних клубів за такими напрямками: фітнес, загальна фізична підготовка, плавання, джиу-джитсу, скандинавська ходьба, стрільба з лука, регбі.

З метою розвитку адаптивного спорту всеукраїнськими спортивними федераціями з видів спорту, визнаних в Україні, розпочато роботу з інтеграції компоненту адаптивного спорту до правил спортивних змагань, що в подальшому забезпечить внесення відповідних спортивних заходів до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань України на відповідний рік. На сьогоднішній день вже дев'ять спортивних федерацій інтегрували компонент адаптивного спорту до правил спортивних змагань (стронгмен, шахи, панкратіон, греплінг, карате WKS, роликовий спорт, рукопашний бій, армрестлінг та комбат самозахист ICO). Робота у цьому напрямі наразі триває.

Також, у співпраці Міністерства молоді та спорту України з Федерацією стронгмену України 15 вересня 2024 року проведено перший Всеукраїнський спортивний захід з адаптивного спорту «Звитяга Нескорених». Ключовою метою заходу стало об'єднання учасників «Звитяги Нескорених» у згуртовану спільноту через спорт як ефективного інструменту покращення та відновлення

фізичного та психічного стану українців. Крім того, ведеться робота щодо забезпечення проведення у 2024 році Всеукраїнських адаптивних ігор з легкої атлетики та комплексного заходу з десяти видів спорту у 2025 році.

У 2024 році Всеукраїнськими фізкультурно-спортивними товариствами, їх осередками та дитячо-юнацькими спортивними школами проводились фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи за місцем роботи та місцем проживання громадян серед ветеранів війни, членів їх сімей на базах підприємств, організацій та власних спортивних базах товариств за участю тренерів, громадських активістів, інструкторів спорту.

Крім того, Національний університет фізичного виховання і спорту України, на виконання Порядку проведення експериментального проекту з переходу від військової служби до цивільного життя ветеранів війни на базі закладів освіти засобами освіти, спорту та реабілітації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2024 р. № 104, щоквартально, здійснює підвищення кваліфікації фахівців сфери фізичної культури і спорту, які залучені до фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни з інвалідністю або обмеженнями повсякденного функціонування (програма на 4,0 кредити ЄКТС). Також університет здійснює підготовку до проведення спортивних, фізкультурно-оздоровчих заходів та майстер-класів для ветеранів війни та членів їх сімей у жовтні – грудні 2024 року саме на базі університету.

Учасники слухань вважають, що вкрай важливо домогтися суттєвого збільшення спортивних змагань ветеранів війни на регіональному та місцевому рівні та створення максимальній кількості ветеранів війни умов для занять фізичною культурою і спортом за їх місцем проживання та місцем роботи. Також, на думку учасників слухань, для ефективного розвитку спорту ветеранів війни та якісної фізкультурно-спортивної реабілітації необхідна науково-методична підтримка з боку закладів вищої освіти фізичного виховання і спорту. Важливим є залучення до спорту ветеранів війни громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості, насамперед, національних спортивних федерацій та фізкультурно-спортивних товариств.

Враховуючи вищезазначене, учасники комітетських слухань
р е к о м е н д у ю т ь:

1. Верховній Раді України:

невідкладно розглянути у першому читанні та прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту, (реєстр. № 9485);

розглянути та прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт" щодо спорту ветеранів війни, що розробляється Міністерством у справах ветеранів України.

2. Кабінету Міністрів України:

1) у сфері вдосконалення нормативно-правової бази:

при розробці Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2025 та наступні роки передбачити в ній розділ щодо розвитку спорту ветеранів війни;

прискорити внесення змін до Порядку протезування та протезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, та/або спеціальними виробами для занять спортом окремих категорій громадян, які втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 518, щодо удосконалення механізму забезпечення спеціальними виробами для занять спортом;

2) забезпечити координацію зусиль та взаємодію Міністерства у справах ветеранів України, Міністерства молоді та спорту України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства соціальної політики, обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо розвитку спорту ветеранів війни та адаптивного спорту;

3) доручити Міністерству ветеранів України разом з Міністерством молоді та спорту України розробити методичні рекомендації місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування щодо розвитку спорту ветеранів України та адаптивного спорту на регіональному та місцевому рівні, насамперед проведення спортивних змагань та спортивних заходів серед ветеранів війни та членів їх сімей;

4) доручити Міністерству освіти і науки України разом з Міністерством у справах ветеранів України та Міністерством молоді та спорту України вжити заходів щодо розробки науково-методичного забезпечення спорту ветеранів війни та адаптивного спорту;

5) доручити Міністерству освіти і науки України:

вжити заходів щодо підготовки закладами вищої та фахової передвищої освіти тренерів та інших фахівців зі спорту ветеранів війни, адаптивного спорту та фізкультурно-спортивної реабілітації;

рекомендувати закладам загальної середньої та професійно-технічної (професійної) освіти залучати ветеранів війни до проведення заходів з національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання із здобувачами освіти, а також надавати можливість для проведення занять із фізичної культури і спорту для ветеранів війни і членів їх сімей на базі зазначених закладів освіти;

рекомендувати закладам фахової передвищої та вищої освіти проводити заняття із фізичної культури і спорту та спортивні змагання для ветеранів війни і членів їх сімей на базі зазначених закладів освіти із залученням тренерсько-викладацького складу, що має відповідну освіту, з одночасним проведенням

заходів з національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання із здобувачами освіти;

б) доручити Міністерству економіки України передбачити в проекті державного замовлення на підготовку фахівців на 2025 рік відповідні обсяги фінансування для підготовки тренерів та інших фахівців зі спорту ветеранів війни, адаптивного спорту та фізкультурно-спортивної реабілітації.

3. Місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування в установленому порядку:

включити до регіональних та місцевих програм розвитку фізичної культури і спорту розділи щодо підтримки спорту ветеранів війни та адаптивного спорту та передбачити в цих розділах, зокрема проведення спортивних заходів та спортивних змагань з адаптивних дисциплін та участь ветеранів війни у всеукраїнських спортивних змаганнях та спортивних заходах;

вжити заходів щодо забезпечення можливостей занять спортом для ветеранів війни та членів їх сімей за місцем проживання та місцем роботи громадян, у тому числі шляхом створення спеціалізованих спортивних майданчиків, адаптованих для осіб з інвалідністю чи іншими обмеженнями повсякденного функціонування;

сприяти проведенню спортивних змагань та спортивних заходів серед ветеранів війни та членів їх сімей на регіональному та місцевому рівні, у тому числі із використання закладів фізичної культури і спорту незалежно від форми власності;

сприяти залученню ветеранів війни до участі в фізкультурно-оздоровчих заходах, спортивних заходах та спортивних змаганнях, включених до календарних планів фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань відповідних областей, районів, міст, селищ та сіл;

сприяти організації співпраці громадських об'єднань, у тому числі фізкультурно-спортивної спрямованості, дитячо-юнацьких спортивних шкіл та інших закладів фізичної культури і спорту незалежно від форми власності, в яких займаються діти, з ветеранами війни з метою проведення занять для ветеранів війни з відповідних видів спорту та організації національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання серед дітей та молоді.

4. Національному олімпійському комітету України, Національному комітету спорту інвалідів України, Спортивному комітету України, національним спортивним федераціям, всеукраїнським фізкультурно-спортивним товариствам, закладам освіти спортивного профілю вжити заходів щодо сприяння проведенню спортивних заходів та спортивних змагань серед ветеранів війни та членів їх сімей.